

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΤΡΙΠΛΑΣΙΟ ΤΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΤΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Ποιες καλλιέργειες πλήττονται - Οι «πράσινες» λύσεις για την επόμενη μέρα της βιώσιμης γεωργίας - Οι ευνοϊκές ρυθμίσεις και οι εκπτώσεις.

Γιώργος Αλεξάκης

Σε αναβρασμό είναι ο αγροτικός κόσμος, ειδικά όσοι καλλιεργητές ή κτηνοτρόφοι είναι εκτός συλλογικών σχημάτων, καθώς το ξέφρενο ράλι των τιμών ενέργειας καθιστά την όλη παραγωγική διαδικασία άκρως κοστοβόρα.

Ειδικά, καθώς ξεκινά η περίοδος άρδευσης για πολλούς ενασχολούμενους με τον πρωτογενή τομέα, η αγωνία χτυπά «κόκκινο», όπως βέβαια και οι οφειλές στη ΔΕΗ, που «τρέχει» τα αγροτικά τιμολόγια.

Πλέον, το ρεύμα δεν είναι το μόνο βάρος, καθώς, πέρα από την ενέργεια, οι αγρότες πληρώνουν πολύ περισσότερα χρήματα για να αγοράσουν φυτοφάρμακα, λιπάσματα, σπόρους, εξοπλισμό, αλλά και για να πληρώσουν τους εποχικούς εργάτες, που έχουν γίνει δυσεύρετοι, με αποτέλεσμα να εξανεμιστεί μεγάλο μέρος από τα όποια έσοδα από τις αυξανόμενες τιμές των προϊόντων τους.

ΕΚΤΟΞΕΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Είναι ενδεικτικό ότι, με βάση το προσχέδιο κειμένου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις τιμές της

ενέργειας που έχει ήδη δημοσιευτεί από τον ιστότοπο EURACTIV, η ενέργεια και τα λιπάσματα αντιπροσωπεύουν το 20% του κόστους παραγωγής των αγροτών, κάτι που, λόγω των δομικών αδυναμιών της ελληνικής παραγωγής, στη δική μας περίπτωση υπερβαίνει σημαντικά, με πρόχειρες εκτιμήσεις, και το 30%.

Και η κατάσταση αυτή θα μπορούσε να επιδεινωθεί περαιτέρω, βέβαια, εάν οι υψηλότερες τιμές της ενέργειας συνεχίσουν να ωθούν τις τιμές ρεύματος και λιπασμάτων προς τα πάνω, με κίνδυνο να μειωθούν οι φυτεύσεις και οι αποδόσεις και, επομένως, να ασκηθούν ακόμα μεγαλύτερες πιέσεις στα εισοδήματα των αγροτών και αυξήσεις στις τιμές των τροφίμων.

Αυτό θα θέσει τον αγροτικό τομέα, σύμφωνα με το έγγραφο της Κομισιόν, σε «ανταγωνιστικό μειονέκτημα σε σχέση με τους ανταγωνιστές από τρίτες χώρες».

ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Παράλληλα, το αυξημένο αγροτικό κόστος αναμένεται να πυροδοτήσει φέτος ακόμα μεγαλύτερες αυξήσεις στις τιμές των προϊόντων, την ώρα που οι παγκόσμιες τιμές ειδών διατροφής έχουν εκτοξευτεί σε υψηλά δεκαετίας, ενώ ήδη ωθούνται έτι περαιτέρω προς τα επάνω, λόγω του πολέμου στην Ουκρανία.

Άλλωστε, η Ουκρανία είναι ο τέταρτος μεγαλύτερος εξωτερικός προμηθευτής τροφίμων της ΕΕ, με τις χώρες της ΕΕ να εισάγουν κυρίως ηλιέλαιο, ελαιοκράμβη, μέλι, αλεύρα από την Ουκρανία, αλλά και σε καλιούχα λιπάσματα.

Με το ράλι, ειδικά, των τιμών ενέργειας, πλέον η κατάσταση στον αγροτικό κόσμο είναι οριακή, με κίνδυνο πολλές γαίες να είναι στο όριο της εγκατάλειψης.

Εφόσον γίνει αυτό, οι επισιτιστικές, κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες για τη χώρα θα είναι τρομακτικές, με την ερήμωση της υπαίθρου να είναι στο πρώτο πλάνο των απειλών, όπως έχει μάλιστα επισημάνει σε σειρά τοποθετήσεων του ο υποδιοικητής της ΤτΕ Θεόδ. Πελαγίδης.

ΣΤΑ ΨΗ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Χαρακτηριστικά αναφέρεται στο «Agricola» ότι πλέον το ενεργειακό κόστος έχει τριπλασιαστεί σε ποτιστικές καλλιέργειες και καλλιέργειες όπως η μηδική (το τριφύλλι) είναι ασύμφωρες, καθώς δεν μπορεί ο παραγωγός να περάσει και στο σύνολο των αυξήσεων ρεύματος στην παραγωγή.

Δεν είναι τυχαίο πάντως ότι οι οφειλές των αγροτών συσσωρεύονται συνεχώς, ενώ παράλληλα και οι διαδικασίες ρυθμίσεων δεν περπατούν, παρά τις προσπάθειες της ΔΕΗ.

Υπενθυμίζεται ότι το Αγροτικό-Διακοπτόμενο τιμολόγιο χορηγείται αποκλειστικά σε περιπτώσεις αγροτικών εκμεταλλεύσεων που χρησιμεύουν και συντελούν με οποιονδήποτε τρόπο στην παραγωγή προϊόντων πρωτογενούς φυτικής και ζωικής παραγωγής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην ΚΥΑ 142196/10-11-87 περί «Μέτρων Αγροτικού Εξηλεκτρισμού». Όλο το έτος προβλέπεται Χρέωση Ενέργειας (€/kWh) 0,06944 Πάγιο (€/μήνα) 0,60 και

20%

του κόστους παραγωγής των αγροτών είναι τα λιπάσματα και η ενέργεια, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενώ στη χώρα μας, λόγω των δομικών αδυναμιών της ελληνικής παραγωγής, φτάνει στο 30%.

Ελάχιστη Χρέωση ανά 4,55 €/μήνα, Ωστόσο, στις χρεώσεις προμήθειας εφαρμόζεται ρήτρα αναπροσαρμογής χρέωσης προμήθειας.

Παράλληλα, η ΔΕΗ έχει ενισχύσει το Πρόγραμμα Διακανονισμού Οφειλών για τους Αγροτικούς Πελάτες της, με επιβράβευση της συνέπειας αποπληρωμής, αυξάνοντας άτοκα τις υπολειπόμενες δόσεις κατά 50%.

Το όλο Πρόγραμμα, που ισχύει από τον περασμένο Αύγουστο, υιοθετεί τις βασικές αρχές του προηγούμενου, με προκαταβολή 15% και έως 18 δόσεις ή προκαταβολή 20% και έως 24 δόσεις. Βέβαια, δεν καταγράφεται μεγάλη «προθυμία» για συμμετοχή, με βάση διαθέσιμες πληροφορίες του «Agricola», καθώς παγίως οι αγρότες καταβάλλουν στις περιόδους άρδευσης κάποια ποσά, χωρίς να κλείνουν με πλήρη τρόπο τις εκκρεμότητες, κάτι βέβαια που κατά κόρον συμβαίνει εσχάτως.

Βέβαια, η ΔΕΗ, ασκώντας ουσιαστικά κοινωνική πολιτική, δεν προχωρά σε «επιθετικές κινήσεις», ενώ ήδη στο συνολικό πλάνο στήριξης των πελατών της υπολογίζει να διαθέσει περίπου 600-700 εκατ., το σύνολο δηλαδή της κερδοφορίας της, όπως έχει αναφερθεί από τον πρόεδρο και διευθύνοντα σύμβουλο Γιώργο Στάσση.

ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Στο φόντο, πάντως, της συγκυρίας αυτής, το Υπουργείο Οικονομικών, σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, προσπαθεί να «βρει» περαιτέρω δημοσιονομικό χώρο για στήριξη των αγροτών, αν και με δημόσιες δηλώσεις του ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας δεν έχει αφήσει πολλά περιθώρια για παροχές και μειώσεις φόρων όπως ζητούν οι αγρότες (π.χ. επέκταση της επιστροφής του ΕΦΚ για το αγροτικό πετρέλαιο σε όλους τους αγρότες και όχι μόνο για όσους ανήκουν σε συλλογικά σχήματα και όσους εντάσσονται σε συμβολαιακή γεωργία).

«Έχουμε τοποθετηθεί ως κυβέρνηση για τα μέτρα που μπορούμε να πάρουμε για τον αγροτικό

κόσμο», είχε σημειώσει πρόσφατα σε συνέντευξή του στον Τ/Σ Κόντρα ο κ. Σταϊκούρας, τονίζοντας με νόημα ότι «ο αγροτικός τομέας είχε μια αύξηση τζίρου 1,4 δισ. τη διετία 2019-2021, ενώ κατέγραψε αύξηση και το 2021».

Παράλληλα υπενθύμισε ότι «σε 98.416 επιχειρήσεις του κλάδου δόθηκαν 237 εκατ. ευρώ μέσω των δράσεων για την πανδημία, ενώ άλλα 200 εκατ. χορηγήθηκαν με αποζημιώσεις σε προϊόντα που επλήγησαν, ενώ βέβαια υπήρξαν και αποζημιώσεις ειδικού σκοπού, αλλά και μια σειρά από μέτρα στο ενεργειακό πεδίο, στον ΦΠΑ.

«Προσπαθούμε να δούμε τι άλλο μπορούμε να κάνουμε, πάντα στο πλαίσιο του εφικτού. Δεν παραγνωρίζουμε τη δυσκολία της συγκυρίας, αλλά η κυβέρνηση θα είναι κοντά».

Υπενθυμίζεται ότι, όσον αφορά το ενεργειακό πεδίο, ο υπουργός Οικονομικών, σε πρόσφατη κοινοτική εκδήλωση της ΝΔ στην Πάτρα, είχε σημειώσει ότι «καλύπτουμε τμήμα μέρους της αύξησης του ενεργειακού κόστους και μέχρι τώρα έχουμε δώσει πάνω από δύο δισεκατομμύρια ευρώ για να βοηθήσουμε να καλυφθεί μέρος αυτού του κόστους» και συμπλήρωσε:

«Προσπαθούμε να βοηθήσουμε στο μέτρο του εφικτού τα νοικοκυριά. Τις επιχειρήσεις δεν τις βοηθήσαμε το 2021, αλλά το πράττουμε το 2022. Τους αγρότες τους βοηθήσαμε το 2021 στο ενεργειακό κόστος και τα νέα εκκαθαριστικά τα οποία ουσιαστικά μαζί με αυτά που έχουν πάρει οι αγρότες θα πηγαίνουν και θα συμπληφίζουν.

Επίσης, τις επόμενες ημέρες θα μεταφερθεί ένα

σημαντικό κομμάτι πόρων, άνω των 30 εκατ. ευρώ, για αποζημιώσεις Covid για διάφορα προϊόντα του πρωτογενούς τομέα».

Παράλληλα, με βάση το ΦΕΚ για την κοινή απόφαση των υπουργείων Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τη χορήγηση επιδότησης, από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης, της τιμολογτέας κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας με παροχές αγροτικής χρήσης, προβλέπεται ενίσχυση για όλα τα αγροτικά τιμολόγια ρεύματος για την κατανάλωση των μηνών Αυγούστου, Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου, Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου 2021.

Αυτή, όπως αναφέρεται, θα καλύψει το 80% της ρήτρας αναπροσαρμογής που έχει επιβληθεί, αφαιρουμένων των εκπτώσεων και των επιδοτήσεων

που ήδη έχουν χορηγηθεί. Η έκπτωση θα χορηγηθεί στους δικαιούχους με πιστωτικό λογαριασμό που θα εκδοθεί από τη ΔΕΗ, ενώ με το συνολικό ύψος της επιδότησης στους αγρότες να ανέρχεται σε 50 εκατ. ευρώ.

Στην παραπάνω έκπτωση θα ενταχθούν και τα ξηραντήρια καπνού μετά από αίτηση στον οικείο προμηθευτή, ενώ δικαιούχοι της επιδότησης είναι όλοι οι καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας με παροχές αγροτικής χρήσης, οι οποίοι είναι συμβεβλημένοι σε κυμαινόμενα τιμολόγια προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας που αναπροσαρμόζονται με βάση τη χονδρεμπορική τιμή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, και συνδέονται στη χαμηλή ή/και μέση τάση, καθώς και οι καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας με παροχές μέσης ή/και χαμηλής τάσης

που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ξήρανσης αγροτικών προϊόντων, οι οποίοι είναι συμβεβλημένοι σε κυμαινόμενα τιμολόγια προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας.

Επίσης η ενίσχυση για κάθε ενιαία επιχείρηση-δικαιούχο δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 20.000 ευρώ, συνυπολογιζομένων τυχόν λοιπών ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει λάβει το τρέχον και τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη. Ειδικά σε περίπτωση αλλαγής προμηθευτή εντός της περιόδου, οι προμηθευτές συνεργάζονται προκειμένου να διαπιστωθεί η μη υπέρβαση του παραπάνω μέγιστου ποσού ενίσχυσης.

Πάντως, λόγω της γεωπολιτικής έντασης στο Ουκρανικό, βασικό μέλημα της κυβέρνησης, σύμφωνα με πηγές του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, πέρα από τις ενισχύσεις που έχουν ανακοινωθεί και την προσπάθεια για επέκταση της επιστροφής ΕΦΚ στο αγροτικό πετρέλαιο, είναι η διασφάλιση περισσότερων χρηματοδοτήσεων μέσω προγραμμάτων της ΕΕ (ΕΣΠΑ, κ.λπ.) αλλά και η επιτάχυνση των εκταμιεύσεων για τρέχοντα προγράμματα, π.χ. Νέοι Αγρότες. Γι' αυτό καταβάλλεται προσπάθεια με συζητήσεις με τις κοινοτικές αρχές για διασφάλιση σχετικής ευελιξίας σε σχέση με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων.

ΔΟΜΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ - ΤΟ ΒΙΟΑΕΡΙΟ

Βέβαια, με αφορμή τη συγκυρία, ήδη η συζήτηση για την ενεργειακή κάλυψη των αγροτικών εκμεταλ-

237 εκατ. ευρώ

δόθηκαν σε 98.416 επιχειρήσεις του αγροτικού κλάδου, μέσω των δράσεων για την πανδημία, ενώ άλλα 200 εκατ. χορηγήθηκαν με αποζημιώσεις σε προϊόντα που επλήγησαν, ενώ βέβαια υπήρξαν και αποζημιώσεις ειδικού σκοπού.

λεύσεων έχει ενταθεί. Κύρια παράμετρος των νέων αναζητήσεων είναι η ενσωμάτωση της «πράσινης» ενέργειας και η αξιοποίηση «έξυπνων» εφαρμογών στον πρωτογενή τομέα.

Έτσι, με βάση και το προσχέδιο κειμένου ιδεών για την ενεργειακή θωράκιση της ΕΕ που έχει δημοσιεύσει το Euractiv, ως «ανάχωμα» έναντι της αύξησης των τιμών της ενέργειας, η Ευρωπαϊκή

Επιτροπή δίνει έμφαση στην παραγωγή και στην αποθήκευση βιοαερίου, δηλαδή στην ενεργειακή αξιοποίηση του ανανεώσιμου καύσιμου που παράγεται από τη διάσπαση οργανικής ύλης, όπως τα υπολείμματα τροφίμων και τα ζωικά απόβλητα.

«Με δεδομένα τα χαμηλά εισοδήματα των γεωργών, η αξιοποίηση του βιοαερίου μπορεί να προσφέρει μια ευκαιρία για πρόσθετες και διαφοροποιημένες πηγές εσόδων για τους γεωργούς, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία», αναφέρεται χαρακτηριστικά από την Κομισιόν και τονίζεται μάλιστα ότι το βιοαέριο είναι μια «καθαρή, ανανεώσιμη και αξιόπιστη πηγή ενέργειας» καθώς και μια νέα πηγή εισοδήματος για τους γεωργούς.

Όπως τονίζεται, η χρήση αποθηκευμένου βιοαερίου μειώνει τις εκπομπές μεθανίου, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πηγή ενέργειας και να μειώσει την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, ενώ παράλληλα συμβάλλει στην πράσινη μετάβαση του γεωργικού τομέα.

Έτσι, με βάση το δημοσιευμένο προσχέδιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προτείνει να τεθεί ο στόχος παραγωγής σε επίπεδο ΕΕ στα 35 δισ. κυβικά μέτρα βιοαερίου έως το 2030.

Όπως τονίζεται, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει επίσης τα κράτη-μέλη να μεγιστοποιήσουν τις ευκαιρίες της μεταρρυθμισμένης Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) για την παροχή κινήτρων μέσω των εθνικών στρατηγικών τους σχεδίων.

ΑΙΟΛΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Όπως αναφέρει στο «Agricola» ο Παναγιώτης Παπασταματίου, γενικός διευθυντής Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Αιολικής Ενέργειας ΕΛΕΤΑΕΝ, η αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας μπορεί να δώσει λύση.

Σύμφωνα με τη Στατιστική που ανακοίνωσε πρόσφατα η ΕΛΕΤΑΕΝ, στο τέλος του 2021 λειτουργούσαν στην Ελλάδα 4.451 MW αιολικών πάρκων. Όλα αυτά τα έργα είναι εγκατεστημένα στην περιφέρεια, σχετικά μακριά από τα μεγάλα αστικά κέντρα. Γι' αυτό εμπλέκονται -έστω και έμμεσα- με τον αγροτικό κόσμο.

Ειδικά τα αιολικά πάρκα που εγκαθίστανται σε ορεινές ή ημιορεινές περιοχές με κτηνοτροφική δραστηριότητα διευκολύνουν την κτηνοτροφία λόγω της βελτίωσης ή της επέκτασης της δασικής οδοποιίας εκεί.

Πέραν όμως αυτού, τα αιολικά πάρκα ωφελούν τον αγροτικό κόσμο με δύο τρόπους:

Πρώτον: Παράγουν φθηνή ηλεκτρική ενέργεια. Τα νέα αιολικά πάρκα παράγουν σήμερα 3-4 φορές πιο φθηνό ηλεκτρισμό από το φυσικό αέριο και 2-3 φορές πιο φθηνό από τον λιγνίτη. Αυτό μειώνει το συνολικό κόστος του ρεύματος για όλους τους καταναλωτές, και έτσι αποτελεί μια ανακούφιση στο εισόδημα και των αγροτών και στο ενεργειακό κόστος τους, που έχει εκτοξευτεί εξαιτίας της μεγάλης αύξησης των ορυκτών καυσίμων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το όφελος που πρόσφεραν τα αιολικά πάρκα στους

καταναλωτές τον Οκτώβριο του 2021 (πλέον πρόσφατος μήνας για τον οποίο δημοσιεύτηκαν επίσημα στοιχεία) ήταν τουλάχιστον 114 εκατ. ευρώ για τον έναν αυτόν μήνα. Με προβολή των στοιχείων αυτών για το πρώτο τετράμηνο του 2022, τότε εφόσον η ενεργειακή κρίση διατηρηθεί στα επίπεδα του Οκτωβρίου του 2021, το οικονομικό όφελος για τους καταναλωτές από τη λειτουργία των αιολικών πάρκων ανέρχεται σε περίπου 800 εκατ. ευρώ για το επτάμηνο από τον Οκτώβριο του 2021 και μετά.

Δεύτερον: Στηρίζουν την περιφερειακή ανάπτυξη.

Πρόκειται για επενδύσεις που γίνονται στην επαρχία και δημιουργούν εκεί νέες δουλειές και προστιθέμενη αξία από την κατασκευή και τη λειτουργία τους. Παράλληλα αποδίδουν το 3% του τζίρου τους στους τοπικούς καταναλωτές και στους τοπικούς δήμους. Συμβάλλουν δηλαδή στη διάχυση της ανάπτυξης σε όλη την Ελλάδα και όχι μόνο στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Αυτόν τον σημαντικό ρόλο επιτελούν όλα τα είδη αποκεντρωμένων επενδύσεων που είναι από τη φύση τους δεμένες με έναν τόπο όπως τα αιολικά πάρκα, ο τουρισμός και η αγροτική παραγωγή.

Η διάχυση του πλούτου και η κίνηση της γενικής οικονομίας στην επαρχία είναι πολύ σημαντικές, ώστε οι άνθρωποι να παραμείνουν στους τόπους τους. Πλούτος και οικονομική κίνηση στην επαρχία σημαίνουν προϋποθέσεις ανάπτυξης κοινωνικών, πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και άλλων υποδομών και βελτίωσης της ποιότητας ζωής.

Ένα τέτοιο, κοινωνικά ανεπτυγμένο, περιβάλλον μπορεί να συγκρατήσει τον νέο αγρότη και γενικά τον νέο της επαρχίας στον τόπο του.

Πρόκειται για εθνικό στοίχημα: μια Ελλάδα τεσσάρων πέντε μεγάλων πόλεων με μια έρημη ύπαιθρο δεν μπορεί να είναι το όραμά μας για το μέλλον, αναφέρει ο κ. Παπασταματίου.